

Ραψωδία ι, στ.240-512 (σελ. 91, 92, 93,94, 95): Ο Οδυσσέας στη σπηλιά του Πολύφημου

Επαναληπτικό για διαγώνισμα β τετραμήνου

1. Περίληψη: Στη σπηλιά του Κύκλωπα Πολύφημου, οι σύντροφοι του Οδυσσέα τον παρακαλούν να πάρουν από κει προμήθειες και να φύγουν. Εκείνος όμως δεν τους άκουσε, γιατί ήθελε να τον γνωρίσει. Όταν φτάνει ο Κύκλωπας είναι φιλόξενος, ασεβής προς τους θεούς και ανθρωποφάγος αφού έφαγε δυο συντρόφους του Οδυσσέα. Την άλλη μέρα και αφού καταβροχθίσει άλλους δυο συντρόφους, φεύγει για τη βοσκή, φυλακίζοντας τους στη σπηλιά. Μόλις επιστρέφει, και τρώει άλλους δύο, ο Οδυσσέας τον μεθάει με κρασί. Ο Πολύφημος ζητάει να μάθει το όνομά του και ο Οδυσσέας απαντάει πως τον λένε Ούτι (δηλαδή Κανένα). Ο Κύκλωπας απειλεί ότι θα τον φάει τελευταίο και τον παίρνει ο ύπνος. Ο Οδυσσέας και οι σύντροφοί του τον τυφλώνουν με έναν πάσσαλο. Ο Πολύφημος καλεί σε βοήθεια τους άλλους Κύκλωπες φωνάζοντας πως τον σκοτώνει ο Κανένας. Εκείνοι φαντάστηκαν ότι ο Πολύφημος «τα έχει χαμένα» και φεύγουν. Ο Οδυσσέας και οι σύντροφοί του δραπετεύουν από τη σπηλιά δεμένοι κάτω από τις κοιλιές των κριαριών του Πολύφημου.

2. Χαρακτηρισμοί ηρώων:

Σύντροφοι του Οδυσσέα: πιο συνετοί από τον Οδυσσέα αφού τον παρακαλούν να πάρουν τρόφιμα και να φύγουν, υπάκουοι, φοβισμένοι με τη μορφή του Κύκλωπα αλλά στο τέλος και θαρραλέοι αφού βοηθούν τον Οδυσσέα στην πραγματοποίηση του σχεδίου του.

Οδυσσέας: ασύνετος(απερίσκεπτος) αφού τον παρασύρει η περιέργεια του να γνωρίσει τον Κύκλωπα Πολύφημο, πονηρός αφού του αποκρύπτει την αλήθεια με το καράβι του, πολυμήχανος με τη σύλληψη του σχεδίου του, ευσεβής αφού επικαλείται τον Δία ως προστάτη των ξένων και των ικετών, θαρραλέος με την πραγματοποίηση του σχεδίου του.

Κύκλωπας Πολύφημος: τεράστιος με υπερφυσική σωματική δύναμη, σηκώνει ασήκωτο φορτίο και κλίνει την σπηλιά με ένα τεράστιο βράχο, ασεβής και αλαζόνας καθώς δεν σέβεται τους θεούς, ανόητος και κουτοπόνηρος αφού προσπαθεί να αποσπάσει πληροφορίες από τον Οδυσσέα. Διαπράττει ύβρη καθώς προσβάλλει τον Δία, και προκαλεί την νέμεση, δηλαδή την οργή του και ακολουθεί η τίση δηλαδή η τιμωρία του, με την τύφλωσή του από τον Οδυσσέα.

3. Αξίες της ομηρικής κοινωνίας: η φιλοξενία και η ικεσία: Ο Οδυσσέας ζητάει από τον Κύκλωπα Πολύφημο να τους φιλοξενήσει και να τους σεβαστεί ως ικέτες. Επικαλείται και τον Δία που είναι προστάτης των ξένων και των ικετών.
4. Δραματική ειρωνεία: ο ακροατής γνωρίζει την αλήθεια αλλά ο ήρωας την αγνοεί (εδώ ο Κύκλωπας Πολύφημος): στ. 314-316 (ο Οδυσσέας αποκρύπτει την αλήθεια από τον Κύκλωπα σχετικά με το καράβι του), 409-410 (ο Οδυσσέας αποκρύπτει από τον Κύκλωπα το πραγματικό του όνομα).
5. Προοικονομία: προετοιμάζει τον ακροατή για κάτι που πρόκειται να γίνει: 253-254 (τα λόγια του Οδυσσέα μας προετοιμάζουν για τις μετέπειτα περιπέτειες του), 300-304(η στάση του Κύκλωπα απέναντι στον Δία μας προετοιμάζει για την τιμωρία του), 503-506 (τα λόγια του Κύκλωπα προς το κριάρι του μας προετοιμάζουν για τα βάσανα του Οδυσσέα).
6. Στοιχεία τεχνικής: αναδρομική αφήγηση: Ενώ ο Οδυσσέας βρίσκεται προς το τέλος των περιπετειών του μαθαίνουμε τι έγινε στην αρχή των περιπετειών του, από την στιγμή που έφυγε από την Τροία.

πρωτοπρόσωπη αφήγηση: ο Οδυσσέας και όχι ο ποιητής αφηγείται στους Φαίακες την περιπέτειά του στο νησί του Κύκλωπα Πολύφημου.

περιγραφή: του χώρου της σπηλιάς για να καταλάβουμε τον κόσμο του Κύκλωπα- Πολύφημου.

διάλογο: μεταξύ του Οδυσσέα και του Κύκλωπα Πολύφημου για να καταλάβουμε την διαφορετική προσωπικότητα των δύο ηρώων, και τα όπλα που χρησιμοποιεί ο κάθε ήρωας για να υπερισχύσει του άλλου.

7. Εκφραστικά μέσα: Παρομοιώσεις:

στ. 319: αρπάζει δύο μαζί, και καταγής, σάμπως κουτάβια, τους χτυπά: παρομοιάζει τους δυο συντρόφους του Οδυσσέα (που τους αρπάζει και τους χτυπά) με κουτάβια. Θέλει να δείξει την ευκολία με την οποία τους άρπαξε ο Κύκλωπας και τον τρόπο με τον οποίο τους χτύπησε κάτω.

στ. 324-326: εμείς, θρηγνώντας.....σαν παραλυμένοι: ο Οδυσσέας παρομοιάζει τον εαυτό του και τους συντρόφους του σαν παραλυμένους. Θέλει να δείξει την έκπληξη και την αμηχανία που αισθάνθηκαν μπροστά στο φριχτό θέαμα (ο Κύκλωπας να τρώει τους συντρόφους τους).

Καλό διάβασμα!
Πετσίτη Νίκη